Valtuustoaloite / Sotkamon julkisten ulkoympäristöjen kehittäminen kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi

KHALL 14.04.2026 § 64

Kunnanjohtaja

Hallintosäännön 19. luvun 161 §:n mukaan kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Kuntalaissa ei säädetä valtuutetun tai muun luottamushenkilön aloiteoikeudesta. Valtuutettu saa vireille asioita tekemällä valtuustoaloitteen.

Kuntalain 23 §:n mukaan valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritetut toimenpiteet.

Asian vireilletulo / aikaisempi käsittely:
Kunnanvaltuusto 24.3.2026 § 25
Liite 1

Ajalla 1.1.-30.6.2026 saapuneet valtuustoaloitteet käsitellään kunnanhallituksen ja -valtuuston marraskuun 2026 kokouksissa.

Lisätietoja asiasta antaa kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, puh 044 750 2111 tai sähköpostitse mika.kilpelainen@sotkamo.fi

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Kunnanhallitus

1) päättää lähettää valtuustoaloitteen ympäristö- ja tekniselle toimialalle valmisteltavaksi. Vastuuvalmistelijoina toimivat tekninen johtaja Harri Helenius ja puisto- ja liikunta-alueiden päällikkö Jukka Malinen.

2) päättää, että vastaus valtuustoaloitteeseen valmistellaan kunnanhallituksen marraskuun 2026 kokoukseen.

Vs. kunnanjohtaja
Ehdotus kokouksessa

Kunnanhallitus

1) päättää lähettää valtuustoaloitteen ympäristö- ja tekniselle toimialalle valmisteltavaksi. Vastuuvalmistelijoina toimivat tekninen johtaja Harri Helenius ja puisto- ja liikunta-alueiden päällikkö Jukka Malinen.

2) päättää, että vastaus valtuustoaloitteeseen valmistellaan kunnanhallituksen marraskuun 2026 kokoukseen.

Kunnanhallitus
Päätös Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti vs. kunnanjohtajan ehdotuksen.

Otteet Tekninen johtaja Harri Helenius
Puisto- ja liikunta-alueiden päällikkö Jukka Malinen

KHALL 17.11.2026
186/00.02.00/2026

Tekninen johtaja
Puisto- ja liikunta-alueiden päällikkö

Sotkamon kunta pitää kuntalaisaloitteessa esitettyjä tavoitteita julkisten ulkoympäristöjen kehittämisestä tärkeinä. Puistot, viheralueet, leikki- ja liikuntapaikat, ulkoilureitit, uimarannat sekä muut yleiset alueet ovat merkittävä osa kuntalaisten arkiympäristöä. Niiden laadulla, turvallisuudella, saavutettavuudella ja viihtyisyydellä on vaikutusta kuntalaisten hyvinvointiin ja kunnan vetovoimaisuuteen.

Sotkamon kunnassa julkisten ulkoympäristöjen kehittäminen on jo osa kunnan pitkäjänteistä suunnittelua ja toimintaa. Kunnassa on laadittu useita eri osa-alueita koskevia suunnitelmia, jotka osaltaan tukevat kunnankehittämistä. Näistä mainittakoon mm.

- Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma 2024–2030
- Sataman ja Torin kehittämissuunnitelma
- Metsätaloussuunnitelma 2026 (huomioiden taajamametsien erityispiirteet)
- Liikennejärjestelmäsuunnitelma
- Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelma
- Sotkamo–Vuokatti Masterplan 2030
- Sotkamon kirkonkylän Masterplan
- Naapurinvaaran maisemanhoito- ja käyttösuunnitelma
- Vuokatti 2040 Konseptityö

Esimerkiksi liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelmassa tarkastellaan liikuntapaikkojen ja -olosuhteiden kehittämistarpeita pidemmällä aikavälillä. Suunnitelmassa on esitetty käytännön kehittämistoimenpiteitä olosuhteiden ylläpitämiseen ja edistämiseen. Naapurinvaaran valtakunnallisen maisemanhoitoalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmalla edistetään arvokkaan kulttuuri- ja maisemaympäristön säilymistä ja sen kestävää käyttöä. Sataman ja Torin kehittämissuunnitelmalla pyritään edistämään ko. alueiden kehittymistä ja luomaan osaltaan viihtyisyyttä taajama-alueelle.

Metsätaloussuunnitelma päivitettiin vuoden 2026 aikana. Keskeistä on, että ko. suunnitelmassa huomioidaan taajama-alueiden metsien erityispiirteet, joka tarkoittaa ko. metsien hoitamista ns. virkistys yms.

edellä, eikä niinkään metsätaloudellisista periaatteista. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu aikanaan Vuokatin yleiskaavoituksen tarpeisiin. Edellä mainitussa asiakirjassa määritellään liikenne- ja kevyenliikenteen väylän nykyisiä ja tulevaisuuden tarpeita. Kävelyn- ja pyöräilyliikenteen edistämisohjelmassa on esitetty suunnitelmia ja kehittämistarpeita Sotkamon ja Vuokatinalueen pyöräilyn ja jalankulun edistämiseksi. Sotkamo-Vuokatti ja kirkonkylän Masterplanit on tietynlaisia pohja-asiakirjoja tuleville kaavoituksille, koska edellä mainituissa asiakirjoissa linjataan pitkän aikavälin tavoitteita taajamien kehittämiseksi.

Myös puisto- ja liikunta-alueiden käytännön ylläpitoa ja kunnossapitoa on kehitetty järjestelmällisesti. Kaikki kunnan puisto- ja liikunta-alueiden kohteet on työmitoitettu, ja niille on laadittu kohdekohtaiset työohjekortit. Näillä varmistetaan kunnossapitotöiden suunnitelmallisuus, työn laadun seuranta sekä resurssien tarkoituksenmukainen kohdentaminen. Kohdekohtaiset ohjeet tukevat myös vuosittaista kunnossapidon suunnittelua ja töiden toteutusta.

Kuitenkin puisto- ja viheralueista ei ole laadittu erillistä taajama-alueiden kehittämissuunnitelmaa. Oman haasteen kehittämiselle tuo se, että varsin vähäiset alueet Sotkamon ja Vuokatin taajamista on kunnan omistuksessa ja lisäksi esim. pääraitin eli Kainuuntien alueet kevyenliikenteen väylineen kuuluun Elinvoimakeskuksen vastuualueeseen. Elinvoimakeskus on ollut varsin haluton kehittämään pääraitin esteettömyyttä ja viihtyisyyttä virallisista pyynnöistä huolimatta. Perusteluna asialle on ollut lähinnä määrärahojen puute. Lisäksi Sotkamon taajaman tiivisrakentaminen ja kestopäällystepinnoitteet luovat omat ongelmansa maanomistusolosuhteiden lisäksi alueiden kehittämiselle.

Kuitenkin esim. taajamassa on lähiaikoina tehtyjen maanostojen myötä tullut kiinteistöjä myös kunnalle, jotka avaavat ainakin pienessä mittakaavassa mahdollisuuksia viihtyisyyden parantamiseen. Edellä mainittu korostuu, varsinkin jos joku rakennus puretaan ja sitä kautta voi jäädä vuosiksi hiekkakenttä, jota käytetään usein lähinnä parkkialueena.

Yleisesti puisto- ja viheralueiden hoidosta on tullut vuoden 2026 aikana enemmän myönteistä palautetta kuin vuosikausiin. Palaute on liittynyt lähinnä maisemaraivauksiin, joita on tehty merkittävästi aiempaa enemmän. Puisto- ja viheralueisiin liittyen on tullut myös yksittäisiä esityksiä, joilla toivotaan luonnon monimuotoisuuden edistämistä erilaisilla toimenpiteillä. Käytännössä edellä mainittu tarkoittaisi esim. tiettyjen alueiden niittämisen siirtämistä syksyyn tai niittämisen lopettamisen kokonaan tai vaihtoehtoisesti esim. kukkaniittyjen perustamista sopiviin paikkoihin. Edellä mainituilla tavoilla olisi mahdollista edistää kuntalaisten viihtyisyyttä.

Sotkamon kunnan taajamiin liittyviä kehittämistoimenpiteitä tehdään pääosin eri suunnitelmiin pohjautuen. Ei ole tarkoituksenmukaista / järkevää lähteä yhdistämään tehtyjen ja voimassa olevien suunnitelmien yhdistämistä yhdeksi asiakirjaksi. Kuitenkin puisto- ja viheralueiden

pitkäjänteiseen kehittämiseen on hyvä laatia kehittämissuunnitelma, jossa pohditaan ainakin aluekokonaisuuksittain toimenpiteitä, joilla kuntalaisten ja matkailijoiden viihtyisyyttä voitaisiin edistää Sotkamon ja Vuokatin taajamissa. Suunnitelman laadinnassa on syytä kuulla kuntalaisia ja huomioida myös luonnon monimuotoisuuden tarpeet. Tärkeää on kehittämissuunnitelmassa huomioida myös maaseutumaisen miljöön ominaispiirteet ja ne positiiviset palautteet, joita nykyisellään on alueiden hoidosta saatu.

Lisätietoja asiasta antavat tekninen johtaja Harri Helenius, puh. 044 750 2491 tai harri.helenius@sotkamo.fi ja puisto- ja liikunta-alueiden päällikkö Jukka Malinen, puh. 040 515 0586 tai jukka.malinen@sotkamo.fi

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että edellä esitelty kesken oleva aloite on asianmukaisesti käsitelty ja on annettu riittävä selonteko tehdyistä toimenpiteistä.

Kunnanhallitus päättää tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kunnanhallitus
Päätös